

A. ALGEMENE TOELICHTING

Geïnterneerde personen met een handicap die verblijven in een gevangenis, een forensisch psychiatrisch centrum (FPC), een erkende medium security afdeling van de psychiatrie of een forensische VAPH-unit (FOR VAPH-unit), hierna in deze nota kortweg 'beveiligde setting' genoemd, kunnen een aanvraag indienen voor directe financiering of opname in een FOR VAPH-unit (hierna kortweg 'procedure geïnterneerden' genoemd) wanneer zij wensen door te stromen naar een VAPH-setting. Deze procedure, die sinds 2019 van kracht is, ondervindt een aantal knelpunten die een herziening noodzakelijk maken.

Een veilige doorstroom vereist een zorgvuldige afstemming tussen het risicoprofiel en het beveiligingsniveau van de persoon enerzijds, en het beveiligingsniveau en de mogelijkheden van de vergunde VAPH-zorgaanbieder anderzijds. Het is hierbij bovendien belangrijk om een duidelijk onderscheid te maken tussen het beveiligingsniveau en het risicoprofiel van een persoon. Bij dat laatste gaat het om het recidiverisico – het plegen van nieuwe delicten – dat ingeschat wordt aan de hand van een risicotaxatie-instrument. Het beveiligingsniveau daarentegen geeft aan welke mate van beveiliging noodzakelijk is om handicapspecifieke zorg en ondersteuning op een veilige manier te kunnen bieden. Voor het leveren van goede zorg en ondersteuning aan geïnterneerde personen met een handicap, is het essentieel om zowel het risicoprofiel als het beveiligingsniveau correct in te schatten.

De huidige procedure voor directe financiering houdt dus geen rekening met het beveiligingsniveau van de persoon. Er wordt enkel geprobeerd het risicoprofiel in kaart te brengen, maar ook hierbij zijn er nog veel onduidelijkheden en problemen.

1. Aanpassingen aan de aanvraagprocedure:

- Gevraagde ondersteuning: momenteel wordt de keuze voor de gevraagde ondersteuning (directe financiering met de verschillende modules of opname in een FOR VAPH-unit) gemaakt in het aanvraagdocument. Echter, de huidige regelgeving vermeldt dat deze keuze in het gemotiveerd verslag moet worden opgenomen. Om de regelgeving in overeenstemming te brengen met de huidige praktijk, wordt dit aangepast in de desbetreffende artikels.
- Er wordt een maximumtermijn van 12 maanden voor het indienen van module A (= het deel van het multidisciplinair verslag waarin de handicap geobjectiveerd wordt) ingevoerd.

Omdat er nu geen termijn is voor het indienen van module A kunnen aanvragen oneindig open blijven staan. Door deze maximumtermijn in te voeren, kunnen we aanvragen afsluiten die na 12 maanden nog geen module A hebben ingediend en hebben we een duidelijker zicht op de actuele aanvragen binnen de procedure geïnterneerd.

- Verduidelijking rond het risicotaxatieverslag: de term 'risicotaxatieverslag' wordt expliciet opgenomen in de regelgeving. We gebruiken niet langer de omschrijving 'verslag met inschatting van nood aan zorg en ondersteuning en risico's', waardoor de naam van het vereiste document in de aanvraagprocedure beter aansluit op de inhoud. Bijkomend zal het verslag een duidelijke en concrete beschrijving van het risicoprofiel van de persoon moeten bevatten, gevolgd door een bondige conclusie waarin wordt aangegeven of het risicoprofiel hoog, matig of laag is. Hoewel het risicoprofiel van de cliënt geen beoordelingscriterium is binnen de aanvraagprocedure geïnterneerden van het VAPH, is deze informatie wel cruciaal voor de vergunde VAPH-zorgaanbieders om een volledig beeld van de persoon te krijgen en een goede inschatting te kunnen maken van de omkadering die nodig is om de kans op recidive te beperken wanneer ze de persoon zouden opnemen. Het VAPH vraagt deze informatie ook op bij het indienen van een aanvraag omdat de regiocoördinatoren van het VAPH regelmatig worden geconsulteerd bij bemiddelingstrajecten van geïnterneerden. Om deze adviserende rol te kunnen blijven vervullen, is het essentieel dat wij over deze informatie beschikken.
- Toevoegen van een verslag over het beveiligingsniveau: een afzonderlijk verslag over het beveiligingsniveau van de geïnterneerde persoon wordt toegevoegd aan de aanvraag. Dit verslag moet een duidelijke en concrete beschrijving van het beveiligingsniveau van de persoon bevatten, gevolgd door een bondige conclusie waarin wordt aangegeven of de persoon een hoge, matige of lage beveiliging nodig heeft.
- Vergunde VAPH-zorgaanbieders enkel voor geïnterneerden met een laag beveiligingsniveau: de regelgeving wordt aangepast om te verduidelijken dat reguliere vergunde VAPH-zorgaanbieders enkel toegankelijk zijn voor geïnterneerden waarvoor een laag beveiligingsniveau volstaat. Geïnterneerden met nood aan een hoog beveiligingsniveau komen niet in aanmerking voor doorstroom naar de VAPH-sector. Geïnterneerden met een matig beveiligingsniveau die in aanmerking komen voor doorstroom naar de VAPH-sector, kunnen bij het VAPH enkel een aanvraag indienen voor opname in een FOR VAPH-unit.

Er is een uitzondering mogelijk voor personen met een matig beveiligingsniveau om door te stromen naar een reguliere VAPH-zorgaanbieder indien er een aanvraag directe financiering wordt ingediend vanuit een FOR VAPH-unit. In dergelijke gevallen kan de FOR VAPH-unit, op basis van expertise en kennis van de VAPH-sector, oordelen dat een doorstroom naar een reguliere vergunde VAPH-zorgaanbieder verantwoord is. De FOR VAPH-unit kan dan bepalen voor welke cliënten dit aangewezen is en mee zoeken bij welke zorgaanbieder zij terechtkunnen.

- Toevoegen van een verklaring op erewoord: de beveiligde setting voegt een verklaring op erewoord toe aan het aanvraagformulier waarin bevestigd wordt dat de persoon aan de voorwaarden voldoet qua interneringsstatuut, verblijf in een beveiligde setting en beveiligingsniveau. De beveiligde setting zal in deze verklaring op erewoord ook moeten specificeren in welke setting de persoon verblijft (soort beveiligde setting met expliciete vermelding van de naam van de setting en de afdeling), waardoor het verblijfsattest dat in de huidige procedure vereist is, wegvalt. Wanneer de geïnterneerde in een erkende medium security afdeling van de psychiatrie verblijft, moet de setting bijkomend op eer verklaren dat het om een voltijds residentieel verblijf in kader van een behandeling en/of resocialisatie gaat.

2. Aanpassingen aan de procedure op het moment van bemiddeling en opname:

- **Verplichte informatie-uitwisseling:** het risicotaxatieverslag en het verslag over het beveiligingsniveau worden verplicht gedeeld met de vergunde VAPH-zorgaanbieder die een opname overweegt. Dit is nodig opdat de opnemende vergunde VAPH-zorgaanbieder een weloverwogen beslissing kan nemen over een mogelijke opname. Het is de taak van de beveiligde setting om de geïnterneerde persoon en de eventuele wettelijk vertegenwoordiger te informeren over met wie de verslagen gedeeld worden.
- **Toevoegen van een verklaring op erewoord bij aanvang VAPH-ondersteuning:** aangezien er een aanzienlijke tijd kan verlopen tussen de aanvraag en de daadwerkelijke start van de ondersteuning, dient de beveiligde setting bij aanvang van de ondersteuning opnieuw op eer te verklaren dat de persoon nog steeds voldoet aan alle voorwaarden. Hiertoe wordt vóór de start van de begeleiding een document aan het VAPH bezorgd, waarin wordt vermeld of de persoon nog steeds geïnterneerd is, in welke beveiligde setting hij verblijft totdat hij kan doorstromen naar de vergunde VAPH-zorgaanbieder, en welk beveiligingsniveau de persoon nodig heeft. Wanneer de geïnterneerde in een erkende medium security afdeling van de psychiatrie verblijft, moet de setting bijkomend op eer verklaren dat het om een voltijds residentieel verblijf in kader van een behandeling en/of resocialisatie gaat.

Budgetopvolging:

Om het beschikbare budget voor directe financiering van geïnterneerden beter te beheren, verandert het VAPH het interne proces van budgetmonitoring. Nu worden zowel actieve gebruikers (personen die daadwerkelijk gebruikmaken van de directe financiering) als aanvragers (personen die een goedkeuring doelgroep hebben en zoekend zijn naar een zorgaanbieder, als personen van wie de aanvraag nog in behandeling is) meegerekend, waardoor het nodige budget voor subsidiëring van de ondersteuning binnen de directe financiering overschat wordt. Daarom verschuift de monitoring naar het moment van 'goedkeuring doelgroep', dit is het moment waarop een aanvraag volledig en goedgekeurd is. Hierdoor worden alleen personen met een effectieve goedkeuring meegenomen, wat leidt tot een nauwkeurigere budgetopvolging en de garantie dat wanneer een geïnterneerde over een goedkeuring directe financiering beschikt en een oplossing gevonden heeft, de ondersteuning ook effectief gefinancierd kan worden.

Andere wijzigingen aan de regelgeving geïnterneerden

Naar aanleiding van de belangrijke wijzigingen aan de aanvraagprocedure geïnterneerden, willen we ook een aantal andere, kleinere, aanpassingen doorvoeren in de regelgeving. Dit betreft wijzigingen die ervoor zorgen dat de regelgeving beter afgestemd is op de huidige praktijk / realiteit en omgekeerd.

- Naar aanleiding van een opmerking in het advies van de Inspectie van Financiën dd 30 juni 2025 voegen we in deze nota toe dat we artikel 11 van het huidige BVR inzake de units voor geïnterneerden wijzigen naar aanleiding van een vergetelheid betreffende de doelgroepafbakening om toegang te krijgen tot een unit voor geïnterneerden. De persoon die gebruik wil maken van een forensische VAPH-unit mag niet uitgesloten zijn van een persoonsvolgend budget op grond van artikel 2 van het besluit van 27 november 2015. De uitsluiting heeft betrekking op personen met uitsluitend een of meer psychische stoornissen als vermeld in DSM-5.

Het was steeds de bedoeling dat personen die niet tot de doelgroep van een persoonsvolgend budget behoren, ook geen ondersteuning kunnen krijgen door een forensische VAPH-unit.

- In het huidige BVR inzake de directe financiering voor geïnterneerde personen met een handicap, artikel 3, §1, 3e lid, staat dat de beslissing tot toewijzing of terbeschikkingstelling

van een persoonsvolgend budget vervalt zodra een geïnterneerde persoon in een beveiligde setting verblijft. Om te voorkomen dat een geïnterneerde persoon een recht verliest zonder dat hier een ander recht voor in de plaats komt, wordt dit aangepast. De beslissing tot toewijzing of terbeschikkingstelling van een persoonsvolgend budget wordt pas stopgezet op het moment dat een aanvraag voor directe financiering of een FOR VAPH-unit door het VAPH wordt goedgekeurd.

- In de huidige procedure voor geïnterneerden moet iemand die na directe financiering voor geïnterneerden of na een opname in een FOR VAPH-unit een persoonsvolgend budget (PVB) krijgt, binnen drie maanden zijn nood aan zorg en ondersteuning opnieuw laten vaststellen via het zorgzwaarte-instrument. Omdat er weinig tijd zit tussen de twee inschalingsmomenten, leidt dit vaak tot hetzelfde resultaat. In het kader van administratieve vereenvoudiging schaffen wij deze tweede inschaling af. Elke budgethouder, dus ook de geïnterneerde die vanuit directe financiering of een FOR VAPH-unit komt, kan een herziening van het PVB aanvragen.
- In het huidige BVR inzake de directe financiering voor geïnterneerde personen met een handicap, artikel 8, tweede lid, staat dat we bij de beslissingen van de aanvragen rekening houden met de datum en het uur waarop de aanvraag is ingediend bij het VAPH. Aangezien de aanvragen hoofdzakelijk via de post ingediend worden bij het VAPH is alleen de indiendatum bekend en kunnen wij dus geen rekening houden met het uur van indienen. Dit wordt dan ook geschrapt uit het desbetreffende artikel.
- Artikel 11 over de intensieve bemiddeling in het BVR inzake de directe financiering voor geïnterneerde personen met een handicap, wordt aangepast conform de wijziging aan het BVR van 20 juli 2018 inzake de bemiddeling, de afstemming en de planning van persoonsvolgende financiering voor meerderjarige personen met een handicap. Waar er in dit artikel gesproken wordt over de bijstandsorganisatie wordt ook de consulentenwerking toegevoegd. Voor een persoon die een goedkeuring voor de procedure directe financiering geïnterneerden heeft en een aanvraag intensieve bemiddeling wil indienen, moet niet voldaan zijn aan de voorwaarde om eerst gebruik te maken van intensieve bijstand door een bijstandsorganisatie of van ondersteuning via een consulentenwerking.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Wijzigingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 24 november 2017

Artikel 1 voegt definities toe in artikel 1 rekening houdende met de voorgestelde wijzigingen.

Artikel 2 voegt in de titel van hoofdstuk 2 toe dat ondersteuning van personen met een handicap in de gevangenis eveneens mogelijk is voor personen met een vermoeden van handicap.

Artikel 3 wijzigt artikel 11. In het eerste lid, dat het tweede lid wordt, wordt punt 3°, d) volledig vervangen omdat nu enkel verwezen wordt naar drie specifieke medium risk afdelingen. Door de voorgestelde wijziging zal er verwezen worden naar projecten die de bevoegde overheid subsidieert binnen twee samenwerkingsovereenkomsten. Dit werd al aangepast in het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2018, en zal nu dus ook worden voorzien in het besluit van de Vlaamse Regering van 24 november 2017. In dezelfde bepaling wordt toegevoegd dat het, wat betreft medium security afdelingen, moet gaan om een voltijds en residentieel verblijf in het kader van een behandeling of een resocialisatie. Daarnaast wordt er nu expliciet in de voorwaarden opgenomen dat de

Daarnaast worden de modules van ondersteuning duidelijker omschreven. Tot slot wordt ook de invoering van de maximumtermijn voor het indienen van module A via dit artikel geregeld.

Artikel 16 past artikel 6/1 aan.

Artikel 18 past artikel 8 aan en regelt enerzijds de aanvraag tot opstart van de ondersteuning bij een vergunde zorgaanbieder via de directe financiering en anderzijds de nieuwe manier van interne budgetmonitoring.

Artikel 20 past artikel 11 aan en voegt ook de consulentenwerking toe aan dit artikel.

Artikel 22 behoeft geen commentaar.

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De Inspectie van Financiën verleende op 30 juni 2025 een gunstig advies, maar wees erop dat er binnen het beschikbare VAK een verhoging van de effectieve benuttingsgraad mogelijk is, wat op langere termijn en afhankelijk van de evolutie in het jaarlijks aantal aanvragen zou kunnen leiden tot een noodzakelijke aanpassing van het beschikbare VEK. IF beschikt niet over de noodzakelijke cijfers om hier verdere uitspraken over te doen.

Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor budgettair beleid werd aangevraagd op 2 juli 2025.

B. ESR-TOETS

Het voorontwerp van besluit vereist geen ESR-toets.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van besluit heeft geen effect op de personeelsformatie noch op het personeelsbudget.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

De aanpassingen hebben geen impact op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering zal het advies van de Raad van State ingewonnen worden binnen een termijn van ten hoogste dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering;
- 2° de Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Raad van State in te winnen, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen,

Caroline GENNEZ